

De Vlaamse zomerscholen anno 2023: weg met de groeipijnen?

15 januari 2026

Pieter Verachtert

Op het programma

1. Context en doelen van het onderzoek
2. Enkele belangrijke bevindingen uit het onderzoek
3. Aanbevelingen

Waarom zomerscholen?

- Opgelopen leerachterstand remediëren ('catch-up')
- Herkansing
- Voorbereiding op vervolgopleiding
- Spreiding van studieactiviteiten
- Verrijkend
- Overgang naar volgend onderwijsniveau ondersteunen
- ...

Cooper, H., Charlton, K., Valentine, J. C., & Muhlenbruck, L. (2000). Making the most of summer school: A meta-analytic and narrative review. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 65(1, Serial No. 260).

Muir, D., Orlando, C., & Newton, B. (2024). Impact of summer programmes on the outcomes of disadvantaged or 'at risk' young people: A systematic review. *Campbell Systematic Reviews*, 20(2), e1406.

Zomerscholen in Vlaanderen

NAAR SCHOOL IN DE VAKANTIE

REPORTAGE. Zomerschool voor anderstalige

nieuw

22 JULI 2000

Op vrijdag

spelender

vrijwillige

gevolgd.

KINDEREN L

Leuv

13 AUGUSTUS

37 kinder

Op nog v

zomersch

De Standaard

Nieuws Opinie Inspiratie Podcasts

ZOMERSCHOOL IN LIEDEKERKE AAN VIERDE EDITIE TOE

Kinderen nemen twee weken taalbad

02 AUGUSTUS 2011 OM 03:00 UUR | Rudy De Saedeleir

Voor 45 kinderen in Liedekerke was de grote vakantie gisteren al een beetje afgelopen. Voor het vierde jaar op rij begon de zomerschool, een taalbad Nederlands voor kinderen uit anderstalige gezinnen.

Zomerscholen als COVID-maatregel

- Schoolsluitingen tijdens eerste, tweede en derde COVID-19-golf
- Investerings in zomerscholen, ICT, extra leerkrachten en leerlingenbegeleiding
- Budget van € 11,8 miljoen voor organisatie van zomerscholen 2020
- Leerachterstand inhalen + verschillen tussen leerlingen verkleinen
- Remediërend of voorbereidend
- Maatwerk

Onderzoek zomerscholen 2020

Verachtert, P., Bellens, K., Sneyers, E., Surma, T., Muijs, D. (2020). *Zomerscholen in Vlaanderen 2020: Evalueren en inspireren [Onderzoeksrapport]*. Thomas More Hogeschool, Antwerpen.

<https://thomasmore.be/nl/zomerscholen-evaluatie-1>

Onderzoek zomerscholen 2023

Bellens, K., De Smet, M, Nijlunsing, J., De Backer, I., Cabus, S. & Verachtert, P. (2024). *De Vlaamse zomerscholen anno 2023: Weg met de groeipijnen? [Onderzoeksrapport]*. Thomas More Hogeschool.

<https://thomasmore.be/nl/zomerscholen-evaluatie-2>

Doelen van het onderzoek

Zicht krijgen op:

1. het gerealiseerde aanbod aan zomerscholen in Vlaanderen in 2023
2. de relatie en samenwerking tussen de zomerschool en de ankerscholen
3. de financiële werking van de zomerscholen

Op het programma

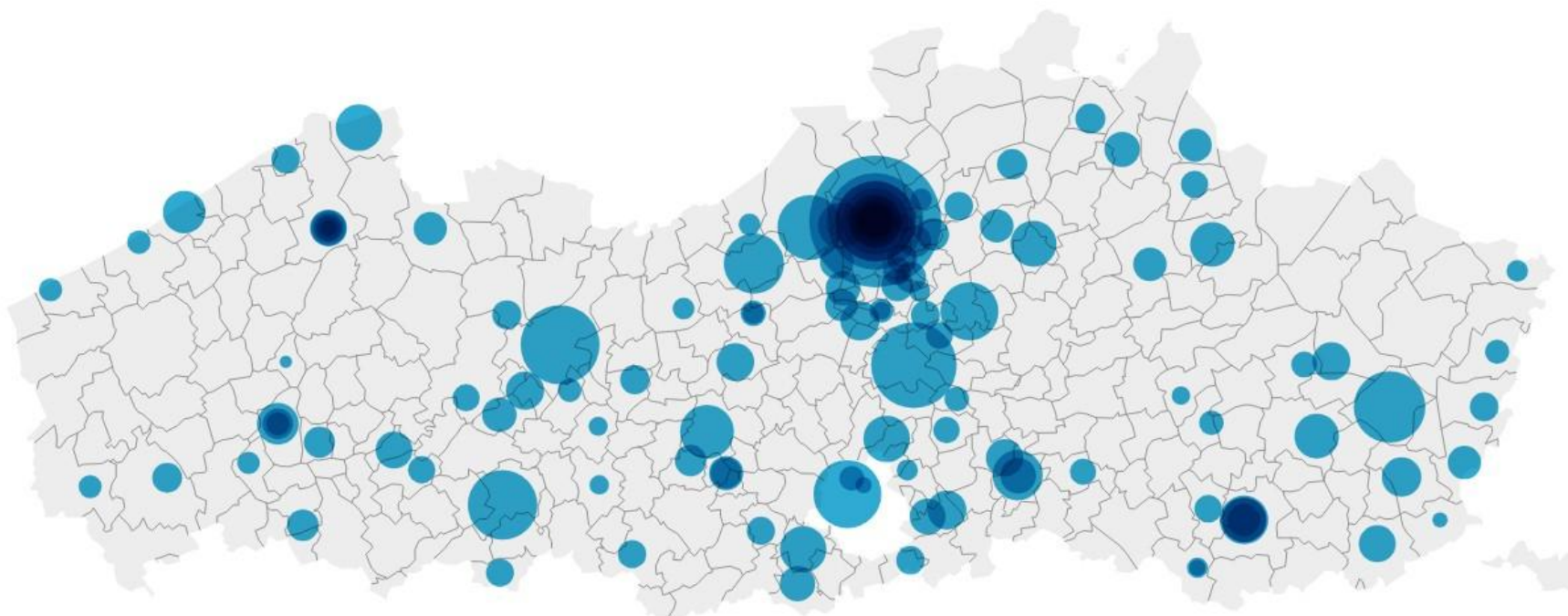
1. Context en doelen van het onderzoek
2. Enkele belangrijke bevindingen uit het onderzoek
3. Aanbevelingen

Evolutie sinds 2020

- In doelstellingen
 - Verhogen taalvaardigheid (93,8% organisatoren)
 - Wegwerken van leerachterstand (78,1% organisatoren)
- In aanvragers
 - Lokaal bestuur: N = 78 (63,9%) ▲
 - School: N = 44 (36,1%) ▼
- In achtergrond van leerlingen:
 - 71,6% leerlingen spreken thuis met hoogstens één gezinslid Nederlands (versus 21,8% populatie) ▲
 - 28,4% spreekt thuis enkel of met meerdere gezinsleden Nederlands ▼
 - 656 leerlingen (29,0%) OKAN-leerling schooljaar 2022-2023 ▲
- In onderwijsniveau:
 - 74,6% van de zomerscholen richt zich op kinderen uit het basisonderwijs ▲

Verankerd anno 2023

Zomerscholen in Vlaanderen (2023)

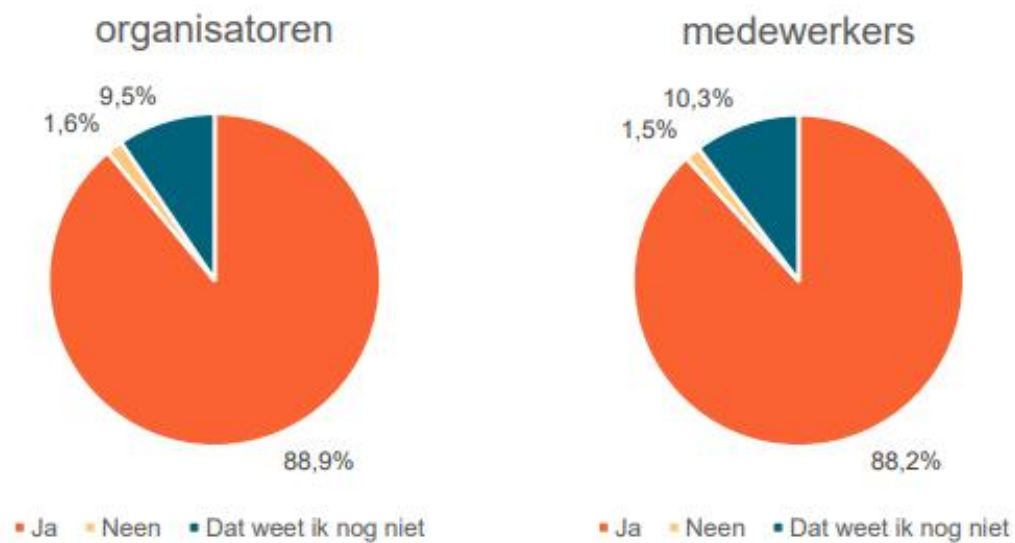
Locaties van de gerealiseerde zomerscholen met indicatie van het aantal leerlingen.

Created with Datawrapper

Verankerd anno 2023

- 122 zomerschoolaanvragen (voor 16.231 leerlingen)
- 218 zomerscholen
- 12.358 leerlingen namen effectief deel (2020: 7.521 leerlingen)
- Groot aandeel ervaren zomerschoolorganisatoren
 - 40,2% vierde jaar op rij
 - 17,2% derde jaar op rij
 - 18,9% voor de eerste maal
- Sterk uitgebouwd netwerk

Gedreven door enthousiasme en inzet

Bron: Organisatorvragenlijst (N = 63) en medewerkervragenlijst (N = 203)

Figuur 10. Bereidheid tot toekomstige deelname aan organisatie zomerschool

Tabel 48. Oordelen van organisatoren over het bereiken van de doelen

	M	SD
het wegwerken van opgelopen leerachterstanden (N=50)	2,96	0,40
het aanbieden van nieuwe leerstof als voorbereiding op het nieuwe schooljaar (N= 11)	3,00	0,45
het zelfvertrouwen van leerlingen verhogen (N=53)	3,30	0,46
de taalvaardigheid van leerlingen verhogen (N=60)	3,27	0,48
de schoolse betrokkenheid van de leerlingen verhogen (N=28)	3,07	0,54
leerlingen ondersteunen en begeleiden bij hun vakantietaak/herexamens (N=8)	3,00	0,93
de prestatiekloof tussen leerlingen met een nadelige versus voordelige (thuis)achtergrond verkleinen (N=22)	2,86	0,56
de sociale vaardigheden/relaties van de leerlingen versterken (N=54)	3,35	0,52

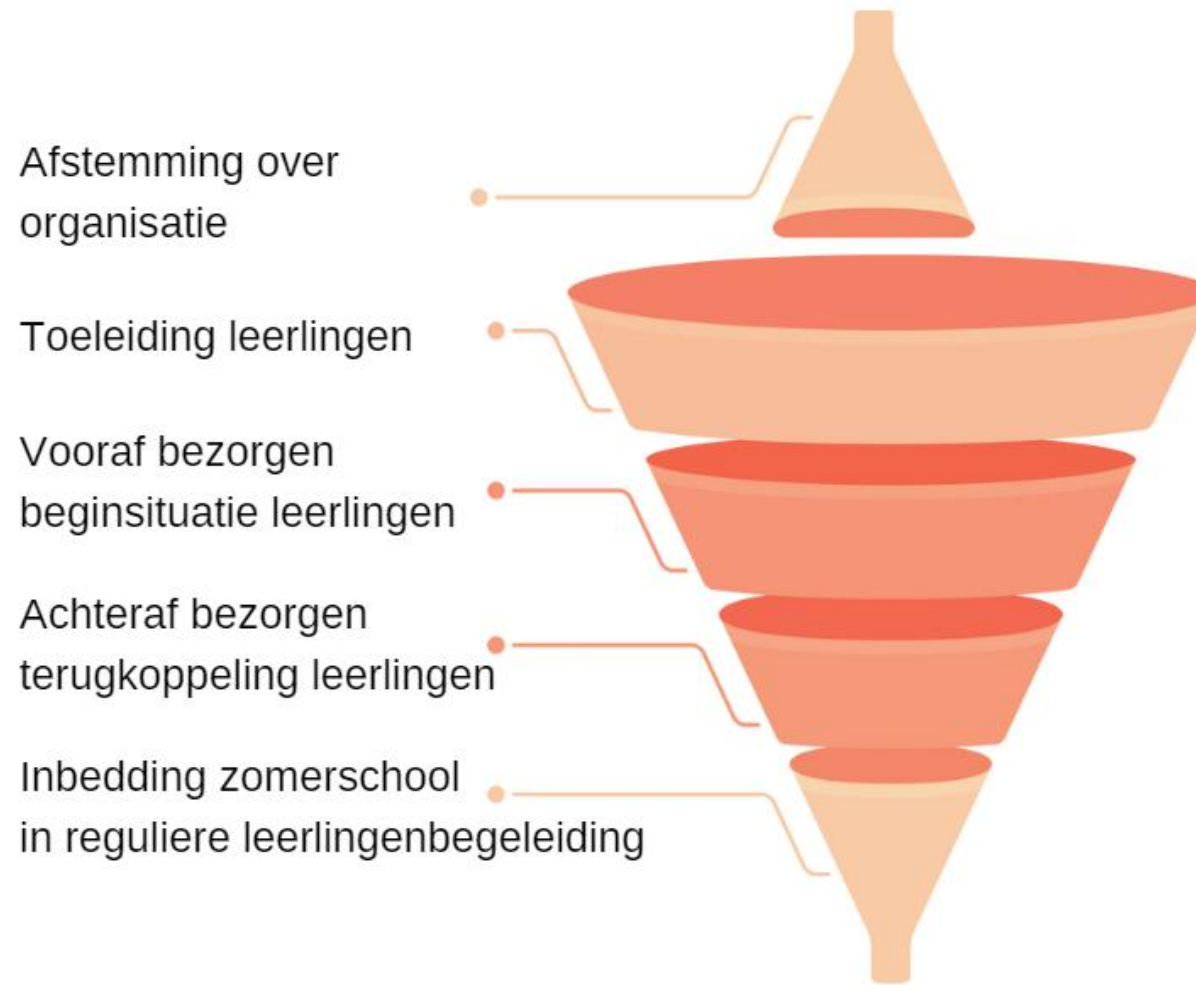
Bron: organisatorvragenlijst; Het behalen van de doelstellingen werd geëvalueerd aan de hand van een 4-punts Likertschaal (1 = helemaal niet bereikt; 2 = eerder niet bereikt; 3 = eerder wel bereikt; 4 = helemaal wel bereikt).

Moeizame volgehouden deelname

- Gemiddeld 75 ingeschreven leerlingen
- ↓
- Gemiddeld 71 leerlingen die minstens één dag deelnamen
- ↓
- Gemiddeld 60 leerlingen die minstens 80% aanwezig waren
- ↓
- Gemiddeld 57 leerlingen die de volledige zomerschool deelnamen

76%

Samenwerking zomer- en ankerschool

Beginsituatie van leerlingen

- 2020: beter zicht op beginsituatie was aandachtspunt in veel zomerscholen
- 2023: aandachtspunt blijft!
- In welke mate is zicht op beginsituatie nodig?
 - Zomerscholen met sterke link aan schoolse aanbod
 - Werken op maat → aanbodgestuurd
 - Leerlingen met een blanco blad laten starten

De subsidie als financieel kompas

Kostenstructuur

- naar aanloop van de zomerschool
 - Communicatie, toeleiding en inschrijving
 - Inhoudelijke en praktische voorbereiding
 - Verzamelen informatie beginsituatie leerlingen
 - eigenlijke uitvoering van de zomerschool
 - na afloop van de zomerschool
-
- Inzet personele middelen
 - Inzet werkmiddelen
 - Gedeclareerde kosten

De subsidie als financieel kompas

- Ingrediënten voor een geslaagde zomerschool zijn duidelijk.
- Maar: grote verschillen in keuzes die zomerscholen maken in inzet van personele en werkmiddelen!
- Verhoopte/geplande subsidie is belangrijk uitgangspunt voor financiële planning
 - Zomerscholen kunnen reële subsidies niet altijd goed inschatten (zie bv: uitval leerlingen)
 - Ervaren zomerscholen kunnen zich baseren op hun ervaring
- Tijdsinvestering in voorbereiding en nazorg is een blinde vlek
 - Combinatie van zomerschoolwerk met andere taken
 - Betrokkenen kunnen a posteriori tijdsinvestering moeilijk betrouwbaar schatten
- Dé kostprijs van dé zomerschool berekenen is onmogelijk

Op het programma

1. Context en doelen van het onderzoek
2. Enkele belangrijke bevindingen uit het onderzoek
3. Aanbevelingen

AANBEVELINGEN

We stellen aan de Vlaamse overheid voor om de veranderde context aan te grijpen om de positionering van de zomerscholen opnieuw grondig te herbekijken en om de doelstellingen van de Vlaamse zomerscholen opnieuw aan te scherpen en, indien nodig, te diversifiëren.

Drie beleidsscenario's

- Beleidsscenario A. Zomerscholen op maat van individuele leernoden
- Beleidsscenario B. Aanbodgestuurde zomerscholen als instrument tegen zomerverlies
- Beleidsscenario C. Een gevarieerd zomerscholenaanbod met grote flexibiliteit voor organisatoren

A. Zomerscholen op maat van individuele leernoden

- Aanbeveling A.1: Bevraag onderwijsinstellingen over de redenen waarom ze geen zomerschool (meer) inrichten
- Aanbeveling A.2: Overweeg incentives voor zicht krijgen op en integreren van beginsituatie in zomerschoolwerking
- Aanbeveling A.3: Afweging ten opzichte van andere mogelijke relevante beleidsmaatregelen
- Aanbeveling A.4: Versterk het vrijetijdsaanbod met bewuste en gerichte leerkansen

B. Aanbodgestuurde zomerscholen

- Aanbeveling B.1 : Afweging ten opzichte van andere relevante beleidsmaatregelen
- Aanbeveling B.2: Zorg voor sterke zomerschoolcurricula

C. Gevarieerd zomerscholenaanbod met grote flexibiliteit

- Aanbeveling A.4: Versterk het vrijetijdsaanbod met bewuste en gerichte leerkanalen
- Aanbeveling B.2: Zorg voor sterke zomerschoolcurricula
- Aanbeveling C.1: Overweeg koppeling met individuele leernoden enkel bij een vraaggestuurde aanpak

pieter.verachtert@thomasmore.be

Bedankt!